

En försommarseglats

Början av juni är bästa tiden för semesterseglats. Dels brukar det vara ett högtryck över södra Sverige och dels är det tomt i hamnarna.

Hallberg-Rassy 29 på rad i Ballens hamn i samband med det årliga klubbmötet under Kristi Himmelfärds helgen.

Årets seglats gick till Samsö som ligger på Stora Bälts västra sida, inte så långt från Jylland. Anledningen till färdmålet var att den danska Hallberg-Rassy 29 klubben har sitt årliga möte i Ballens hamn under Kristi Himmelfärds helgen. I år passade det oss utmärkt att segla dit eftersom påsk och tillhörande helger inföll sent på året.

Från Viken seglade vi iväg den sista maj i en måttlig sydvästlig vind. Naturligtvis var det sydgående ström så det var lite trögt till Gilleleje som vi dock passerade med god fart. Längs Själlands nordkust hade vi smult vatten och framåt eftermiddagen var frågan – Hundested eller Odden? Det blev Odden eftersom vinden vred mot sydost och ökade. Med lösa skot forsade vi fram mot Odden eller Odden Havneby som samhället heter på Själlands odde. Ej att förväxla med Oddens

färjehamn på halvöns sydsida.

Samhället Havnebyen är ett typiskt danskt halvgammalt villasamhälle men uppe vid den gamla stora vägen finns en välsorterad SuperBrugsen för proviantering. Hamnen är indelad i en fiskehamn och en yttre gästhamn. I fiskhamnen finns en mycket välsorterad fiskaffär med eget rökeri.

Kortbetalning

För att segla till danska hamnar måste man idag ha kredit- eller bankkort. Gästhamnsavgiften betalas numera i automat i alla hamnar, utom i Gilleleje där man återgått till att hamnmästarn går runt på bryggorna. I Ballen hade man även en särskild kortautomat för att få varm dusch. 6 DKR för en minuts varmvatten.

I en del automater skulle man även

I Stora Bält måste man vara beredd att möta de stora skeppen som här Edith Mærsk, världens största containerfartyg som kan lasta 13 500 containrar.

ange sitt telefonnummer varpå systemet hittade fram till namn och hemmaadress. Dock inte till båtnamn och båtdata, men det kommer säkert.

Snæckeløbet

Från Odden blev det kryss mot Snæckeløbet. Det vill säga det blev motorgång med storseglet uppe.

Snæckeløbet är en öppning i det långsträckta Själlands rev – ett 6 sjömil långt undervattensrev som går från Själlands nordvästra spets i nordnordvästlig riktning. Revet avslutas med en fyr.

Snæckeløbet har vad jag har hört fått sitt namn av att det är så grunt så att skutorna skrapade av snäckorna på kölplankan vid passagen.

Vid vår genomsegling blev jag lite förundrad över att plottern bara visade en röd lysboj på revets östra sida. Enligt mitt gamla svenska sjökort (från 1998) skulle det på revets västra sida finnas en grön lysboj också. Dessutom visade plottern på "orient" område strax N om den röda bojen. Sjökortet angav där ett djup på 4 m.

Det stora skeppet försvinner i soldiset.

Verkligheten och sjökortet stämde. Det var två bojar.

Från revet var det i princip rak kurs mot Ballens hamn på Samsö. Vinden ville dock annorlunda så det blev en sträckbog över Stora Bält. När vi passerat farleden för de stora fartygen var vi alltför långt norrut varför det blev motor parallellt med farleden.

Med cirka fem sjömil kvar blåste det upp rakt i nosen tillsammans med några regnbyar. Sjön blev krabb och motorn fick kämpa på.

Ballen

Ballens hamn är en gammal skut- och ångbåtshamn. Tidigt 1900-tal hade man under sommaren ångbåtsförbindelse med Köpenhamn. Ballen var även utskeppningshamn för Samsö-potatisen. Samsö är Danmarks svar på vår Bjärehalvön – dvs känd för sin tidiga färskpotatis.

På långt håll kan man se var Ballen ligger tack vare en hög vit spannmålssilo. Fritidsbåtarna har numera tagit över och

Ballens hamn på Samsö. Spannmålssilon är ett bra sjömärke för att hitta hamnen.

hamnen har försetts med ett antal flytbryggor. Det finns dock fortfarande plats för gästande skutor.

Samsö runt

Eftersom vi kom till Ballen redan på tisdagskvällen hade vi god tid innan övriga 29:or beräknades ankomma på torsdagen. Vi plockade fram cyklarna och trampade iväg till Tranebjerg – Samsös centralort. Det var backe upp och backe ner. Efter fika och uttag av danska pengar på öns enda bankomat cyklade vi söderut till Permelille och en klädaffär inrymd i en gammal lada. Här var kläder i högar och på galjar så att man lätt gick vilse. Ut kom vi och tittade istället in i granngården som var galleri. Inte heller där blev det affär.

Hela Samsö är mer eller mindre inrättad för sommarturister. Det finns mängder med aktiviteter (t ex falkonercenter, störtlopp), sevärdheter (Austin-museum) och butiker över hela ön. Vid nästan varje gård

längs landsvägarna kunde man handla – samsöpotatis, sparris, jordgubbar och andra primörer. Det var bara att plocka till sig och lägga pengarna i en glasburk. Enkelt och gott.

Torsdag förmiddag äntrade vi åter cyklarna för att ta oss till Nordby. Det är på öns norra del där den gamla bykärnan är bevarad med korsvirkeshus runt byns damm. Här finns även ett litet bryggeri som gör ett smakligt överjäst och ofiltrerat öl.

Det finns även en unik klockstapel i Nordby. Eftersom kyrkan ligger en sjömil bort kunde man i Nordby inte höra kyrkklockan ringa in till gudstjänst. Då byggde man en egen klockstapel.

På vägen tillbaka i det kuperade landskapet stannade vi till vid Samsös enda vinodling. Där kan man köpa egentillverkat rödvin. Men så här års var det dessvärre slutsålt.

På väg mot Nordby med Maarups vig till vänster.

Vikingakanal

Samsö var på vikingatiden delat i två öar. På mitten där ön är som smalast (idag endast 4 kabellängder mellan Maarups vig och Stavns fjord) kunde man i en kanal dra sina skepp från den ena sidan till den andra. Efterhand som landhöjningen grundade upp kanalen fick man rulla skeppen från den ena sidan av ön till den andra. Det var praktiskt när man blev angripen och ville fly eller om man ville överrumpla fienden i bukten på andra sidan ön.

Nordväst om Samsö finns en liten arkipelag med små fredade öar som Kyholm, Lindholm, Vejrö med tillhörande sandrevlar. Där ligger också Langør hamn.

Tillbaka i Ballen (efter en cykeltur på 3 mil) flyttade vi båten till den för 29:orna reserverade flytbryggan. Under kvällens lopp anlände ytterligare åtta båtar. Det var inte bara vi med 29:or som hade dragit till Ballen. Hamnen fylldes snabbt av båtar, främst från Fyn och Jylland. Även många tyska båtar, som är på väg norrut, har Ballen som övernattningshamn innan man tar kliven till Anholt, Läsö och Bohuslän.

Dansk hygge

När de flesta båtarna var samlade blev det grillfest på kajen. Ballens hamn har fasta

grillplatser och mängder med bord med fasta bänkar. Här gällde det att markera plats med hjälp av dukar och väskor om man ville ha plats. Hamnen höll även med grillplats under tak. Kol och mat fick vi dock stå för själva.

Det blev mycket hygge med öl, vin och doktor Nielsen samt snack om båt och båtliv under kvällen. Båtar jämfördes och olika detaljer inspekterades innan cykelturen tog ut sin rätt och kojor lockade.

Fredagsvandring

Dagen inleddes med en vandring söderut på ön. Förbi ett observatorium som dock såg lite förfallet ut (gräset växte högt), förbi stora och små gårdar, sommarhus och åretrunthus. I Ballens utkant har man byggt 66 radhus med utsikt mot Bälten. En del var sålda andra väntade på penningstarka köpare. Där skulle även vara konferenscenter.

Stranden är rätt stenig runt ön men efter en timmes vandring på landsvägen hittade vi en vångaväg som ledde ner till vattnet och en liten brygga så att vi kunde bada våra fötter i det klara vattnet.

Vägnätet är finmaskigt på Samsö så vi kunde ta lite alternativa vägar på tillbakavägen. Då var vi nöjda med oss själva och tog årets första dopp i havet. Kallt men skönt.

Dansk hygge med Doktor Nielsen och båtsnack på kajen av den fulla hamnen i Ballen.

Fyren Vesborg på Samsös sydvästra hörn.

Seglarsupé

På fredagskvällen bjöd 29-klubben på middag i Ballens Segelklubbs klubbhus. En trerätters middag från en av Ballens restauranger. Mycket snack och trevlig stämning.

Lördag förmiddag bjöd klubben på morgonmat innan alla båtar skingrades för hemfärd eller som för oss vidare färder i de danska vattnen.

Vinden var svagt sydlig och vi tänkte oss till Tunö som ligger väster om Samsös norra del. Det blev motor ner till öns sydöstra hörn (Lushage) och efter en kort seglats mot väster och Vesborgs fyr, dog vinden varför det blev motor även resten av dan. Strålande sol och en del trafik med färjor och lastbåtar, som gärna går i den djupa leden mellan Jylland och Samsö. Här trivdes även tumlare som jag äntligen lyckades fånga på bild.

Tunö

Alla båtar skulle till Tunö visade det sig. Det

var kö in till hamnen. Tunö är närmaste hamn för en helgovernattning för båtar i Århus med omnejd. Inte konstigt att hamnen var full. Eftersom vi tänkte sticka tidigt nästa morgon lade vi oss utanpå som tredje båt rätt nära hamninloppet. Vi fick sen en båt till utanpå oss.

Med tanke på öns storlek har man en förvånandsvårt stor hamn. Det stod ett anslag att man natten till lördagen hade haft 180 gästande båtar! Natten till söndagen var det minst lika många. De boende på ön hade en egen hamn där även färjan lade till.

Tunö är en trevlig liten ö helt utan bilar. Det finns butik, krog, skola, fotbollsplan, etc. Runt hela ön har man ordnat en 7,5 km lång vandringsled så att man lätt kan nå fina badstränder och även få en överblick över ön.

Säreget för Tunö är att kyrkan och Farvandsdirektoratet samarbetar. Överst i kyrktornet har man nämligen byggt på en fyr som vägleder båttrafiken förbi ön.

Äntligen en bild på en tumlare när den är uppe vid ytan och andas in ny luft.

Runt ön Tunö går en vandringsled på 7,5 km.

Tunö kyrka är unik – den har en fyr överst på tornet.

Hamnen på Tunö var helt full på lördagskvällen.

Mot Anholt

Tanken var att med rådande väderutsikter med måttliga vindar så skulle vi segla vidare mot Anholt. Dessvärre var vindriktningen nord till nordost. Rakt i nosen! Efter motorgång mot norr förbi Samsö nordspets och rev föll vi av och satte kursen mot Snæckeløbet.

Det blev en skön dag på havet. Enda orosmomenten var katamaranfärjorna mellan Själlands odde och Århus/Ebeltoft. Det var nästan alltid en katamaran i sikte men dessa snabbgående farkoster med sina höga svall höll sig hela tiden på betryggande avstånd.

Oddens hamn hade fortfarande många lediga gästplatser. Under högsäsong i juli brukar det var knöfullt där. Det är ju enda hamnen mellan Hundested och Sejerö – en sträcka som kan vara en väl lång dagsetapp för semesterseglare.

Vind och dis

Under natten hade den nordliga vinden friskat i. Sikten var inte heller så god varför vi beslöt att bli kvar. Den fina fiskaffären fick visa vad den

Gott om gästplatser i Oddens hamn i början på juni.

kunde. Det var varmt i luften så Oddens fina badbrygga fick sig ett par besök.

I Odden låg vi bredvid en motorseglare från Österrike. De hade inte gått på kanaler till Östersjön utan på lastbil. Nu skulle de segla runt i Danmark under sommaren och ha båten liggande i Köpenhamn över vintern. Nästa år skulle de gå upp längs den svenska kusten till Norge.

Nästa dag stack vi vidare i den mojnade vinden och diset mot Hundested. Det är i princip bara att följa kusten, dock inte för nära eftersom det går ut sandrevlar här och där. Den enda prick, en sydprick, ska man ha om babord strax innan man kommer till Isefjordens utlopp.

Hundested satsar

Gästhamnen i Hundested har byggts ut rejält. Det är den gamla industrihamnen som nu också är småbåtshamn. Vi lade oss dock i den gamla småbåtshamnen längs med kajen. Det kort man fick ut ur betalningsautomaten gällde som vanligt som entrékort till toaletter och duschar. Man fick även med kortet betala för den ström (kWh) man förbrukade.

Hundested är en köpstad för omlandet med många sommarstugor och har en lång affärsgata. Man har även en liten biograf

som vi passade på att besöka under kvällens föreställning av Rosa Morena – en dansk film inspelad i Brasilien.

Åter nordostlig vind

Måttlig vind men åt fel håll igen. Men det var ändå väder för en kryss med långa slag mot Gilleleje. När vi hade cirka 3 sjömil kvar började vinden snurra. Det blev ingen ordning på kryssen utan motorn fick ta vid.

Torsdag morgon började med tät dimma. I samband med morgondoppet kunde man inte se Nakkehoveds fyr, bara blinket. Vinden ökade och riggarna tjöt. Vi avvaktade och tog en promenad på stigen mellan de flotta husen upp mot fyren.

Vet du varför vindmätaren på Nakkehoved alltid visar låga värden? När t ex Hallands Väderö visar 10 m/s visar Nakkehoved bara 5! Vindmätaren vid fyren står nämligen i lä inne bland en massa träd. Lita därför aldrig på dess vindangivelse.

På vägen tillbaka började det regna mer och mer så när vi kom till båten var vi ganska blöta. Fram på eftermiddagen slutade dock regnet och vi tänkte unna oss en kaffe med kaka på Å-bageriet. Vinden hade också avtagit, varför vi efter kaffet beslöt att segla hem för revad genua i den nordliga vinden.

Sjön var fortfarande grov med långa härliga vågor. Farten låg över 5 knop mest hela tiden – tills vi kom in i den nordgående strömmen. Det blev en markant skillnad på både vågor och fart. Hem kom vi och ledigskylten var vänd till upptaget på vår båtplats efter ett SMS till hamnmästaren. Tack Lars-Olof för den servicen.

Så slutade årets semestersegling efter 11 dagar och cirka 200 sjömil. Genomsnittsfarten blev 4,3 knop kanske mest beroende på mycket motorgång. Nu blir det endagarsturer och kanske några färder på ett par dagar ner i Sundet under resten av sommaren.

Olle och Mare

i Mare III en Halberg-Rassy 29 nr 26